

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt — kr.
Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetést vagy reclámot magában foglaló ujdonság sora 50 kr.
 Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

Kormány-csiny.

(E.) A kormány ismét meglepetést készített a parlamentnek. Olynemű meglepetést, mely egészen — kormány-csinyként tekintendő.

Arról van ugyanis szó, hogy miután a költségvetési törvény 1892. január elsején nem léptethető életbe — a kormánynak adassék meghatalmazás arra, hogy a jövő év öt hónapjában az 1891. évi budget-törvény rendelkezéseinek megfelelően teljesítse az állami kiadásokat s eszközölhesse a bevételeket.

Eddig a kormányok rendszerint három havi időtartamra, vagy is csak az első negyedévre kértek a parlamenttől hasonló felhatalmazást.

Most, minden eddigi gyakorlattól eltérve — öt hónapon át akarja a kormány ilyen időleges meghatalmazás alapján a pénzügyi kormányzást eszközölni.

Ez a körülmény a parlamentben nem kis meglepetést okozott és pedig annál inkább, mert a kormány komoly okokkal ez elhatározását nem motiválta.

A meglepetés még inkább fokozódott a pénzügyi bizottságban, a hol aztán Szapáry gróf a Helfy Ignác által hozzá intézett kérdésre adott válaszában a különös argumentummal hozakodott elő, hogy szerinte a költségvetési tárgyalás alig ha ér véget április hó előtt s nem lesz idő arra, hogy a költségvetési törvény végrehajthatóvá váljék az év első öt hónapjában.

Ez az argumentáció kétségkívül méltán ébreszthetett gyámat az ellenzéki pártok előtt s csak helyeselhetjük a függetlenségi párt amaz elhatározását, hogy ezen öt hónapos indemnit ellen a leg-erélyesebben készül fellépni.

A kormánynak ezen szokatlanul hosszú időre terjedő ideiglenes felhatalmazására a fennforgó körülmények megfontolása mellett csak azért lehet szükség, hogy ezen öt hó alatt szabad kezet kapjon magának az ellenzéki pártokkal szemben már a budget-vita alatt kifejtendő taktikára és provokatív természetű fellépésre.

Szapáry gróf ugylátszik már eleve feltételezi az ellenzéki pártokról, hogy a budget-vitát szokatlanul hosszúra nyújtani szándékoznak.

Hát ez a szándék a függetlenségi pártnak csak szándékos roszakarattal imputálható s ha Szapáry gróf kizárólag ezzel motiválja az öt hónapos indemnitást — akkor ez eljárásban sem őszinteség, sem komolyság nincs.

Ellenkezőleg, van egy alaptalan és sértő vád az ellenzéki pártok ellen, a melyet ezek nem hagyhatnak szó nélkül s mert egészen evidens dolog, hogy az öt havi ideiglenes felhatalmazás ugy alkotmányi, mint a budget-jog szempontjából a multhoz képest határozott visszaesést képez — a melynek odiumát az ellenzéki pártokra hárítja át — ez ellen az ellenzéknek kötelessége a végtelékig küzdeni.

Nem azt értjük ez alatt, hogy a budget-törvény jogerőre emelkedését odázza el az ellenzék hosszabb időre, mint a hogy ez a multban történt, hanem értjük azt, hogy az ellenzéki pártok minden rendelkezésre álló eszközt használjanak fel arra, hogy a kormány ilyen csinyekkel ne hárítsa át azt a felelősséget az ellenzéki pártokra — a melylyel ő tartozik a parlamentnek.

Ez a különös rendszabály s ennek még különösebb motiválása nem egyéb, mint hamis vádakkal terhelése az ellenzéki pártoknak azon célból, hogy a felelősség sulya a kormány vállairól minden igaz ok nélkül levétessek és a világ előtt az a látszat álljon, hogy az ideiglenes állapotokból eredhető veszedelmek és anyagi károk az ellenzéki pártok által idéztettek elő.

Mikor az ellenzék, jelesen a függetlenségi párt ez alaptalan és bántó inszinnuáció ellen erélyes küzdelemre készül — akkor nemcsak kötelességet teljesít maga iránt, hanem egyuttal a nemzeti érdekek védelmében jár el, mert egy oly kormány-csiny ellen foglal állást, mely a nemzet méltóságán és külső tekintélyén ülhet igen érzékeny sebet.

Ha tényleg hosszúra fog nyulni a budget-vita és élesebb lesz a küzdelem, mint várható volt, a kormány tulajdonítsa annak, hogy a nemzeti érdekek ellen intézett ilyen merényletet az ellenzéki pártok nem nézhetik összedugott kezekkel!

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

Az öreg csósz.

I.

Ballag a mesgyén az
 Öreg szálló-csósz,
 Feje lekonyulva,
 Haja csupa ősz.

De mi így bánt véle
 Nem az öregség,
 A hatvanadikat
 Ha tapossa még.

Későn házasodott
 Balga öreg csósz,
 Fiatal asszonyt vett,
 Azért csupa ősz.

II.

Bandukol az öreg
 Fegyvere a vállán,
 Legyint a kezével:
 Ne kísérs te sátán.

Leveszi azt mégis,
 Ujja oda görbül,
 Sziszeg a ravasza,
 Hallga, no most dördü!

Rásüti szarkára,
 Meg holmi verébre,
 Hej, jobban szeretné
 Egy barna legényre!

III.

Egy barna legényre?...
 Az öreg megdöbben;
 Elkárhozik ő már,
 Nincs az már különben.

Nagyot dobban szive,
 Nagyot gondol rája,
 Imádság-félére
 Kanyarul a szája.

Dicsőség Istennek,
 Ha neki úgy tetszett;
 Alázatos szívevel
 Viselem én eztet.

Igaz is, vén golyhó,
 Igaz is, ki látott
 Asszu fa-gyökérről
 Bimbózni virágot?

Nyitni teljes rózsát
 Hidegbe', sötétbe', —
 Nem rózsza, ha nem vágy
 A napnak ölébe.

Igaz is, igaz is,
 Én állok az útbán,
 Jóra fordul minden
 Hahogy én elmúltam...

Lerogy a vén ember
 Uti kereszt mellett,
 Ősz haját bolygatja
 Hideg éji szellet.

S még egyszer a fegyver
 Dörög éjféltájban, —
 Nincs az öreg csósz már
 Senkinek utjában.

Igmándi Miklós.

A meyerlingi kolostorból. A szomorú emlékeztető meyerlingi karmelita kolostorban e hét folyamán nagy egyházi szertartások lesznek. Tizenötödiken azaz holnap ülik meg szent Teréz-anya ünnepét, a ki reformálta a karmelita apácza-rendet. Huszadikán szenteli fel dr. Gruscha bécsi bibornok-hercegek a most már teljesen elkészült zárdatemplomot. A felszentelés reggel nyolcz órakor kezdődik és körülbelül három óra hosszat fog tartani. Tizenegy óra tájban várják oda a több főherceggel és magasabb udvari hivatalnokokkal érkező királyt, a ki jelen lesz a főoltár beszentelésénél, az ezt követő misénél és a hercegek által intonálendő Tedeumnál. A Tedeum után a hercegek főpapi áldását fogja osztani, mire a szertartás tizenkét óra tájban véget ér. A király és a főhercegek Badenben keresztül térnek vissza Bécsbe. A templompt 1889. nyarán kezdték építeni, belső feldíszítéséhez 1890-ben kezdtek hozzá. A zárdává átalakított meyerlingi vadaskastély U alakú épület; ennek közepe táján áll a templom, mely azon a helyen épült, hol egykor Rudolf trónörökös lakosztálya volt. A főoltárt arra a helyre tették, a hol a trónörökös agya állott, melyen halva találták. A templom igazi remeke a gothikus építészetnek és minden legapróbb részletében művészi kivitelű. Főajtaja nehéz tölgyfa és a tizenkét apostol művészi legaragott alakja látható rajta. Ez maga is megbámulni való műremek. A kolostorban most tizenkét felszentelt karmelita-rendű apácza, több novicia és laikus nővér lakik.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése október 13-án.

A képviselőháznak tegnap a tárgyakban változatos és lefolyásban igen érdekes ülése volt. Mindjárt a kezdetén Ugron Gábor részéről az a nagyjelentőségű nyilatkozat történt, hogy az Ugron vezérlete alatt álló 48-as párt kérelmet intézett a szabadelvű párthoz, hogy számára a delegációban is juttasson helyet, mert a 48-as párt az alkotmányos ellenőrzést a delegációban is gyakorolni akarja, vagyis, hogy Ugron és pártja, ámbár kárhözhatják és megváltoztatni akarják a delegáció intézményét, de részt akarnak venni abban. S ugyanekkor Ugron megtámadta a szabadelvű pártot, mely e kérést visszautasította.

Gróf Szapáry Gyula felelt Ugronnak, de oly módon, mely a kérdés lényege elől

kitért. Érvei nem álltak semmi arányban sem a parlamenti gyakorlattal, sem a fölmerült momentum jelentőségével.

Ezután a bizottsági választások következtek, melynek végeztével Hock János az ifjusági tüntetések alkalmával a rendőri brutalitások ügyében interpellálta meg a belügyminisztert. Ez interpelláció alatt az ellenzék hangulata nagyon izgatott volt. S midőn a miniszterelnök kétségbe vonta Hock egyik állítását, Ugron Gábor oly erős kifejezést használt a miniszterelnökre, melyért a ház elnöke Ugront rendreutasította. Hock objektive és tapintatosan adta elő az ügyet, számos adatot scrolt föl a rendőri brutalitásokról és a rendőrség által elkövetett provokációkról. — Ezekért a belügyminisztert tévén felelőssé.

Gróf Szapáry belügyminiszter azonnal felelt és azt a meglepő kijelentést tette, hogy ő a rendőrséget humánus eljárásra utasította. Ezután a belügyminiszter a rendőri jelentésekből olvasta fel a hivatalosan előadott tényállást s nem vonhatván kétségbe, hogy a rendőrség részéről csakugyan történtek brutalitások, a szigorú vizsgálat ígéréssel fedezte magát.

Linder György, Pázmándy Dénes elmondta a Hock János megtámadásának esetét, — mire Hock János tette meg észrevételeit a belügyminiszter válaszára, s zajos hatást tett, mikor csodálatát fejezte ki, hogy míg a belügyminiszter a budapesti rendőrség jelentését mindenben hitelesnek tartja, ugyanezt az Uselácz-ügyben nem tette a fűmelt rendőri jelentéssel szemben. Hock egyébként, a belügyminiszter válaszát a saját személyes ügyére kielégítőnek nevezte, s tudomásul vette. Az ellenzék azonban nem vette tudomásul.

Ezután Ugron Gábor intézett egy nagy-érdekű interpellációt a primási kinevezés tárgyában, kiemelve, hogy a kormány jelöltje Samassa egri érsek volt s hogy e jelölést az egész közvélemény támogatta. Helyesen fejtette ki Ugron azon nagy hátrányokat és komplikációkat, melyek abból támadnának, ha a kormány e kérdésben meghátrálna.

Végül a közelebbi ülés napirendjéről lévén szó, gróf Apponyi Albert felszólalt az ellen, hogy az indemnity-törvényt már most két és fél hónappal a rendes idő előtt tárgyalni akar-

ják. Kifejtette ennek számos aggályos oldalát s kérte a házat, hogy e törvényt csak deczemberben tűzze napirendre, biztosítván a kormányt arról is, hogy az ellenzék semmi nehézséget nem fog csinálni ez ügyben, ha a kormány nem provokálja az ily szokatlan és feltűnő eljárással az ellenzékét.

A ház többsége végül az indemnityról szóló törvény tárgyalását, daczára az Apponyi és a Helfy által felhozottaknak, most péntekre tűzte ki.

*
A napirend előtt felszólalt:

Ugron Gábor s utalt arra az álláspontra, a melyet pártja a delegációkkal szemben elfoglal. Épen a delegációk iránti álláspontjuk birta rá a 48-as kör tagjait, hogy a delegációkban részt vegyenek, hogy ellenőrizhessék a többség működését. Tegnap a pártkör értesítette a szabadelvű párt elnökét erre vonatkozó kívánságáról, amelyre azonban a szabadelvű párt nem reflektált, valószínűleg mert nem akarja magát ellenzéki kritikának kiténni. Ha a delegáció nem bírja ki az erős kritikát, ez csak az intézmény hiábavalóságát, semmirevalóságát...

Elnök: Kifogásom van a képviselő ur kifejezése ellen. Ezt az óhaját most hangoztatja először, ezt pedig nem járja ilyen módon hangoztatni mindjárt eleinte.

Ugron Gábor konstatálja, hogy az elnök nem várta be a mondat befejezését. Különben pedig közelebből indítványozni fogja, hogy a delegáció jelentéseit egytől-egyig közöljék a házzal; legalább az ellenőrzésnek ez a módja legyen meg, — ha már más ellenőrzési módok elől a kormány elzárkodik. (Helyeslés a szélső balon.)

Szapáry Gyula gr. miniszterelnök és belügyminiszter: T. ház! (Zaj. Halljuk! Halljuk!) Egészen szokatlan eljárásnak tartom azt, hogy a háznak egy meg nem hozott határozatáról, — egy meg nem történt választásáról már előre történik nyilatkozat. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Az én tudomásom szerint t. ház, hivatalos kandidáció, sem a delegáció tagjainak megválasztásánál, sem más választásnál nincs.

Azt természetesen nem lehet senkitől rossz néven venni és nem lehet eltüntetni senkinek, hogy legyen az 10 vagy száz ember, esetleg kombinációt tesz a választásról a maga kebelében. De, tisztelt ház, minden képviselőnek sza-

A doktor ur.

— Rajz. —

Írta: Ifj. Móricz Pál.

A kis Szépfaludi Tivi a házaselet gyönyöreit még csak most kóstolta meg. Alig két hetes házas.

Csinos feleségecskéjének valóságos boldjára; az igaz, nagy szerelem tette a z z á. Ép azért ne rövjuk meg ha felti, ha óvja a feleségét még a — szellőtől is.

Mint megrémült szegény, mikor a mézes hetek egyik csábos reggelen reggeli szenderéből, melyet egy fáradalmas éj után élvezett, felesége »jaj« szavaira ébredt fel.

Aggódva simul oda gyönyörű párjához s remegő hangon kérdezte:

— Adél! drága gyöngyvirágom, angyalom, üdvöm, mi bajod? Hol faj kedves kis báránykám?

— Itt! mutatott a kis tündernő gyönyörűen megalkotott, hófehér keblere, melyen egy szeder nagyságu, kék foltocska látszott.

Tivadar persze a fiatal házaspárok mindenre hatással alkalmazható gyógyszeréhez a — csókhoz folyamodott...

Tüzes csókokkal borította be a fájdalmas kek jegyecskét és — k ö r n y ű l e t é t. A

csók-kura azonban ezuttal keveset használt. A piruló menyecske édesen csengő kacajához a félig elfojtott »ah« és »jaj« szavak képeztek keserű visszhangot.

A bohókás Tivadar komolyan megrémült, mikor mindennekél drágább »m u c z u s k á j á t« így szenvedni látta. Kérdő és kérő hangon indítványozta:

— Adélkám, drágám ugy-e jó lesz, ha elhivatom a házi-orvos urat?

— Óh maga bohó teremtes! szólott a piruló kis menyecske, mit gondol? Egy olyan fiatal doktor és — én? ... A szegény ölné meg...

— De hát mi tévő legyek cziczuskám? Annyira félek. Nem tudnék megnyugodni! válaszolta a férj.

— Tudja mit? hangzott az eleven nő válasza, éppen a szomszédban lakik egy tisztes, őszhaju doktor, az öreg — hogy is hívják csak? ... Nem! ... Igen, igen! ... Doktor Jámbor! Ez éppen alkalmas leendő!

Tivadar repült. Pár pillanat múlva a tisztes, öreg Jámbor doktor szobájában találjuk.

A doktor ur nagy szemeket meresztett, mikor hallotta, hogy fiatal szomszédnője sür-

gösen beszélni óhajta vele. — Vonakodásnak, szabadkozásnak nem volt helye. Engedett a férj sürgető szavainak és ment.

A fiatal szomszédasszony csábos pongyolában fogadta. Szegénylőseu fordult felé. Majd légy hangján bizonyos — é r d e k e s helyen levő fájdalomokról kezdett panaszkodni. Majd szeméit lesütve, rózsapirosra kipirulva kezdette leleplezni istennői — vállait.

— Asszonyom, mondá, végre magát összeszedve a bámuló doktor, valóban nem tudom, mit jelentsen az ön jóságos, megtisztelő bizalma? ...

— Női szeszély az egész, szólott közbe Tivi, a fiatal nő, fiatal emberektől — legyenek azok bármily tanult doktorok is, nem nagyon szeretik magukat megvizsgáltatni. Rövid szóval, nekünk csak Önhöz van bizalmunk. — Kérem tehát a bajt pontosan vizsgálja meg!

Ellenkezésről többé szó sem lehetett. Az öreg doktor gyenge szeméi ismét ifjui tüzből szikráztak, midőn a megvizsgálásra felajánlott — alabástrom keblet megpillantotta.

Kezeivel mohón kapott a gyönyörű zsákmány után. Némán tapogatózott itt — is, ott — is. Halgatott némán, sokáig...

badságában áll, akár van liszta, akár nincs, belátása szerint szavazni azokra, akikre szavazni akar s a delegáczióknak tagjai természetesen azok lesznek, a kikre a szavazatok többsége esik. (Helyeslés jobbfelől, mozgás a szélsőbalon.)

Azt mondta Ugron Gábor képviselő ur, hogy a delegáció működésének ellenőrzése céljából volna szükséges az, hogy az ellenzék több tagot választhasson. Én azt hiszem, t, ház, hogy a delegáció működésének ellenőrzésére legjobb eszköz a nyilvánosság. Az a nyilvánosság, amelylyel a delegáció működése foly. (Ugy van! a jobboldalon. Zaj. Egy hang a szélső baloldalon: Az albizottságokba nem eresztik be a képviselőket!) Most pedig, külön indítvány ez ügyben nem tétetvén, a ház határozatára nincs szükség. (Helyeslés jobbfelől.)

Csanády Sándor; Szót kérek! Tiltakozni akarok!

Elnök: A kérdéshez most nem lehet, hozzászólni; majd akkor tessék, ha beadatott az indítvány, amelyet Ugron képviselő ur kilátásba helyezett.

Ezután következett a közösügyek tárgyalására kiküldendő országos bizottság és a kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldendő 30 tagú bizottság megválasztása. A szavazatok mindkét bizottságra egyszerre adattak be.

A választások eredménye, melyet elnök az ülés végén hirdet ki, a következő:

A közösügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságba bevásztattak: I. Rendes tagokul: gr. Apponyi Albert, Ábrányi Kornél, Beöthy Ákos, gr. Bethlen Ödön, Bolgár Ferencz, Csávossy Béla, Csernátóny Lajos, Czernkovich Miklós, Dániel Ernő, Emich Gusztáv, Falk Miksa, Francisci Henrik, Gajári Ödön, Gyurkovich György, Harkányi Frigyes, Hegedüs Sándor, Hieronymi Károly, b. Huszár Károly, Jókai Mór, gr. Károlyi István, Kubinyi Árpád, Latinovics Gábor, Münich Aurél, gr. Nakó Kálmán, b. Nikolics Fedor, b. Nopcsa Elek, b. Perényi Péter, Pulszky Ágost, Rakovszky Géza, Rakovszky István, Szalay Ödön, Szegedy Béla, Szerb György, Széll Kálmán, Tisza Kálmán, gróf Tisza Lajos, Vukotínovich Lajos, Wahmann Mór. — II. Pótagokul: Beksics Gusztáv, Fackh Károly, Fenyvessy Ferencz, gr. Horváth-Tholdy Lajos, Iszákovics

A szótlan doktort, ki bizonyára a multak emlékein merengett, álmadozásából az aggódo férj kérdő szavai riasztották fel:

— Nos doktor ur, mint vélekedik e — bajról?

— Hm, felelt vissza a doktor ur, a dolog megfontolásra méltó. És mint szememmel s kezeimmel felfoghattam az — ügyet, tanácsosnak vélném, ha ez esetben elvégre is a — házi orvos urhoz fordulnának!

Tivi, kit a sok teketória és az azt követő szóáram egész feldühösített, mérgesen kiáltott fel:

— Uram, mit jelentsen e kitérő felelet? Mit e különös tanács? Mi egész bizalommal fordultunk önhez. Mondja meg tehát pár szóval, mit tart e — bajról és mivel lehet azt gyógyítani?

— Tiszta szivemből, ha ugyan magam is — tudnám! válaszolta az öreg ur.

— Hogyan uram? hangzott fel a nő és férj ajakáról a kérdő szó. Egy doktor és —?

— Igen, igen egy valószínűs doktor! De a nagy sietségben meg sem engedték Önök, hogy magamat bemutassam. — Nevem Jámbor, és csak a — bölcsészeti tudományok tudora vagyok!...

Milán, Kiss Pál, Latinovics Ernő, Neményi Ambrus, Pávics Ármán, gróf Sztáray István.

A kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottságba bevásztottak: gróf Andrassy Gyula, Bokross Elek, Chorin Ferencz, Darányi Ignác, Dókus Ernő, Földváry Miklós, Fluger Károly, Görgey Béla, Gulner Gyula, Györy Elek, Harsányi József, Horánszky Nándor, Horváth Ádám, Horváth Lajos, Jellinek Arthur, Justh Gyula, Krajtsik Ferencz, Latkóczy Imre, Matuska Péter, Miklós Gyula, Mohay Sándor, Molnár Antal, Polónyi Géza, Perczel Dezső, Radocza János, Rohonyi Gyula, Szivák Imre: Szomjas József, Tibád Antal, Vadnay Andor.

A mentelmi bizottságba: Kubinyi Géza.

A közoktatási bizottságba: Szunyogh Szabolcs.

Hock János a legutóbbi tüntetéseken előfordult rendőri brutalitás ügyében intepellál. Azt mondja, hogy békés polgárokat, dolguk után járó egyetemi polgárokat inzultáltak a rendőrök, sőt mi több: elfogtak, elzártak dohos pinczékbe, végül pedig a legigazságtalannabbul elítéltek. Láttá, a mint egészen békés egyetemi polgárt az utcza kövezetén végig hurczoltak. Sőt szólót, a mint több képviselőtársával haladt az utcán, egy rendőr galléron ragadta s ha ott nincs Linder képviselő, botjával inzultálja őt. (Egy hang jobbfelől: Hiszen a multkor önök dicsérték meg. Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem áll! Hazugság! Nagy zaj.)

Ugron Gábor: Hazudnak, mint maga a miniszterelnök: Zajos felkiáltások a jobboldalról: Rendre! Rendre! Felkiáltások a szélsőbalról: Ugy van az! Nagy zaj.)

Elnök (csenget): Figyelmeztetem a képviselő urakat, hogy a szenvedély által nem szabad egy képviselőnek sem oly kifejezésre radadtatni magát, mely a parlamenti illemet sérti és ezért Ugron Gábor képviselő urat rendre utasítom. (Élénk helyeslés jobbfelől. Ellenmondások. Nagy zaj a szélső balon.)

Hock János tudja, hogy ily alkalmakkor a legártatlanabb egyén sem kerülheti ki esetleg az inzultust; de éppen arra való az egyenruhás, vagy jelvényvel ellátott rendőr, hogy ily esetben a közönséget rendreutasítsa és ha ez a rendőr a hatalmaskodás terére lép, arra való a számja, vagy igazolványa, hogy a közönség ellenőrizhesse és orvoslást kereshessen, ha ártatlanul megsértetett. De ha egy lelkiismeretlen individuum, a kinek kezében fegyver a bot, minden jelvény nélkül támad az emberre, még csak felelősségre sem vonható brutalitása miatt. A maga nevében, mint inzultált képviselő, és a brutálisan bántalmazott közönség nevében, elégtételt kér. Interpellációja a következő:

1. Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy a fővárosi rendőrség békés polgárokat nyílt utcákon összefogdosott, kihallgatás nélkül börtönben tartott s a legdurvább módon, ok nélkül inzultált? (Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Van! Van!)

2. Van-e tudomása arról, hogy a közönséget bottal támadta oly egyén, a ki daczára annak, hogy rendőri jogositványa nem volt, a rendőrséggel együtt működött? (Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Van! Van!)

3. Szándékozik-e ezen kihágások megtorlása végett vizsgálatot indítani (Derültség a bal- és szélsőbaloldalon) s a legszigorubbán intézkedni, hogy jövőre ily visszaélések elő ne fordulhassanak? (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ugron G. az elnöki rendreutasításra reflektálva kijelenti, hogy nem nagyon kollegiális,

ha a miniszterelnök, három képviselő állításával szemben egy rendőr vallomására hivatkozik.

Gr. Szapáry Gy. válaszat, melyben a rendőrök brutalitását elismerte, de szigorú vizsgálatot ígért, a többség tudomásul vette.

Linder György, a ki tanuja volt a Hock János által meginterpellált jelenetnek, részletesen elmondja a jelenet lefolyását, a melyet a Hock János előadásával egészen meg egyezően részletezett. (Helyeslés a baloldalon.)

Pázmándy Dénes szintén leírja az incidenset, a melyet Hockkal és Linderrel meg egyezően adott elő.

Hock János konstatálja, hogy a miniszterelnök megígérte ugyan a képviselőn esett sérelem orvoslását, de nem ígérte meg azt, ami pedig felszólalásában a főindok volt, hogy vajjon a közönség kap-e elégtételt? Ha a miniszterelnök a rendőri jelentésre helyez kizárólag súlyt, nagyon egyoldaluan lesz informálva, különben pedig hangsúlyozni kívánja, hogy a miniszterelnök nem mindig egyformán méltányolja a jelentéseket. Ott vannak a fiúmei tüntetések, a hol viszont a rendőrség jelentését ignorálta, míg a jelen esetben a közönség panaszát és szavahihető emberek tanúságát ignorálja. A mi a miniszterelnök válaszat illeti, elvárja, hogy a megindított vizsgálat befejeztével elégtételt kap a közönség is, mely a nyilvánosság előtt nem emelhet panaszt a rendőrség brutalitásaért. (Helyeslés balfelől.)

Ugron Gábor a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez a következő interpellációt intézi:

Tekintve, hogy a primási szék mielőbbi betöltésére, az idegen befolyás mellőzése és a magyar királyi kegyuri jogainak megóvása iránt f. évi június 27-én a miniszter ur ígéretet tett;

tekintve, hogy a kormánynak és a nemzetnek bizalma ritka egyhanusággal Samassa József egri ersek személyét jelölte ki a primási méltóságra;

kérem a vallás- és közoktatási miniszter urat:

a kormány és nemzet jelöltjének kinevezését mi gátolja?

Az interpellációt közölni fogják a kultuszminiszterrel.

Elnök indítványozza, hogy a gazdasági bizottság jelentését a ház okt. havi költségeiről és a pénzügyi bizottság jelentését az indemnitéről, pénteken vegyék tárgyalás alá.

Apponyi Albert gróf és Helfy Ignác felszólalása után a többség az elnöki kijelentés értelmében határoz.

BELFÖLD.

A főrendiház e hó 15-én délelőtt 11 órakor ülést tart, melynek napirendjére fölvetett többek közt »a közös ügyek tárgyalására kiküldendő országos bizottság főrendi tagjainak megválasztása« és »a vármegyei közigazgatás rendezéséről szóló törvényjavaslat.« Tárgyalás alá kerülnek ez alkalommal a képviselőház mostani ülészakán elintézett ügyek is.

A függetlenségi és 48-as párt hétfő délutáni konferenciája megtette a jelölését arra a három tagsági helyre, melyet a kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldendő 30 tagú bizottságban a kormánypárt a szélső ellenzék számára enged. E szerint a függetlenségi párt részéről a bizottság tagja lesz Horváth Ádám, Justh Gyula és Polónyi Géza. — Szóba került ezután az a sommás és erőszakos eljárás, a melylyel a rendőrség a minapi tüntetések alkalmából tüntetőkkel és nem tüntetőkkel egyformán elbánt. A mozgalommal szemben ugyan a párt teljesen közömbös, de tiltakozni kénytelen a személyes szabadságnak ama durva megsértése ellen, melyet a rendőrség vaktában tömegesen letartóztatottaknak hosszabb időn át kihallgatlanul fogva tartásával követett el. A párt tehát helyeslőleg vette tudomásul, hogy Horváth

Ádám ebben az irányban interpellációt fog intézni a belügyminiszterhez.

A főpapi birtokok. Bizonyára érdekelni fogja t. olvasóinkat, hogy magyar főpapjaink Magyarország és Erdély területéből hány hold szántóföldet használnak. Ezek mennyisége a következő: Az esztergomi érsek 72.724, az egri érsek 41.950, a kalocsai érsek 92.256, a besztercebányai püspök 31.243, a csanádi püspök 12.304, a győri püspök 18.090, a kassai 8820, a nagyváradai püspök 187.688, a nyitrai püspök 13.409, a deési püspök 23.604, a rozsnói 7181, a székesfehérvári püspök 7611, a szepesi püspök 22.087, a szombathelyi püspök 7591, a váci püspök 24.589, a veszprémi püspök 64.736, az eperjesi görög kath. püspök 10.066, a munkácsi görög kath. püspök 3676, a nagyváradai 136.744 és a vallásalap 157.330. Megközelíti az egy millió holdat.

KÜLFÖLD.

Bismarck és Vilmos császár. Nemrégiben azt rebesgették a külföldi lapok, hogy Vilmos császárt ki akarják békiteni Bismarck herczeggel s hogy a haragosok közledésének alig van már akadály. A N. W. T. berlini tudósítója elismeri legújabb levelében, hogy a császár és az egykori kancellár kibékítésére csakugyan tetek kísérleteket a két hatalmas ellenfélhez közel álló emberek s ebbeli törekvésüknek Caprivi kancellár volt a legbuzgóbb támogatója. A dolog azonban csak a kísérletnél maradt, noha mind a két fél azt erősítgeti, hogy semmi oka sincs a nehezletre.

A reichenbergi bombamerénylet tettesét hiába keresik. Jól elbújt a gonosztevő s van esze, hogy ne adjon magáról életjelet. Még a boroszlói rendőrségnek is dolgot ad a kutatás. Mint onnan táviratozzák, a rendőrség egy krakkói illető-egű, Steiner nevű embert nyomoz, a kire gyanu van, hogy a reichenbergi merényletet ő követte el.

Milán király kölcsöne. A Pol. Corr. belgrádi levele megerősíti a hirt, mely szerint Milán király két milliós kölcsönt kötött egy orosz bankhazzal, de konstatálja, hogy ez az összeg csak az exkirály magánvagyonára táblázott be és semmiféle állami vagy koronajöszágra. A kormány egészen távol áll ettől a pénzügyi művelettől, melyből semmiféle kötelezettség sem hárul rája. A kormány hatásköre egyáltalán nem terjed annyira, hogy Milánnak tanácsot adjon magánvagyonának kezelésénél, vagy e tekintetben bármily befolyást gyakoroljon.

Ujdonságok.

*** Zónaidő az egész országban.** Fontos rendeletet intézett Baross Gábor keresk. miniszter az ország összes törvényhatóságaihoz. Kívánatosnak tartja a miniszter, hogy minden óra a zónaidő szerint járjon. E végből utasítja a törvényhatóságokat, hogy a hatáskörükhöz tartozó óramutatókat — tolják vissza huszonhét percczel. Tehát az egész ország idejét meg akarja Baross reformálni, hadd járjon egyenlően minden óra a vasuti és postai órákkal. Most hát a törvényhatósági óráknak már be kell adniok a kulcsot. Remélhetőleg követni fogják azt a toronyórák is, melyekkel nem parancsol Baross és a törvényhatóságok, mert az egyenlőtlen idő sok félreértésre adhat okot. Tehát éljen a zónaidő! — Azt hisszük egyébiránt, hogy Baross e rendeletének a hölgyek lesznek legbuzgóbb szószólói, hiszen megfiatalodnak — igaz, hogy csak 27 percczel, de hát az is csak valami, ha többet nem lehet elérni.

*** Változás a vasuti idő jelzésében.** A vasminiszternek a zóna idő behozatalára vonatkozó intézkedése már ismeretes a közönség előtt, a menetrendben is változás történt az idő jelzésénél, amennyiben az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő idő, nem mint eddig aláhuzott arab számmal, hanem római számmal lesz jelölve. Ezen újítás már október 1-jén lépett életbe.

*** Az alsó-szabolcsi tiszai ármentesítő társulat** tegnap delután 4 órákor gyűlést tartott a városháza nagytermében. Elnök gróf Dessewffy Aurél a gyűlést megnyitja. A tárgysorozat első pontja: elnök és 22 választmányi tag választása. Elnök lett egyhangulag, felkiáltás útján, gróf Dessewffy Aurél, ki megköszöni a gyűlés beléje helyezett bizalmát. A megejtett választás folyamán a választmányba beválasztottak: Kovács Sándor, Lukács Dezső, Vértessy István, Farkas Sándor, Thury Elek, Dugraviczky Elek, Lipsey József, Csuhány László, Somossy Béla, Osváth Ferencz, Harkányi János, dr. Horkay Bertalan, Kakas Kálmán, gróf Pongrácz Jenő, gróf Andrassy Gyula, gróf Andrassy Aladár, báró Vay Béla, Gáál Kálmán, Rázsó Gyula, Pap Sándor, Melcer Gyula, Liphay Jenő; szavazatot kaptak még gróf Andrassy Géza, Ónody Géza és Szomjas József. Az igazgatóság által előterjesztett, 1892. évre szóló költségvetési tervezetet egyhangulag elfogadták. A rendkívüli és rendes kiadások összege 166,318 frt 34 kr, mely kiadások fedezetére 167,570 frt 80 kr bevétel van előirányozva.

*** Cserna Vincze** debreczeni kir. főügyész jelenleg Nagyváradon időzik, hol a kir. ügyészség ügyvitelét vizsgálja.

*** Elfogott tolvajbando.** Lupin Miklós kocsis takarékos legény lehetett, mert az idők folyamán 407 forintnyi összeget kapargatott össze. E fillérenként gyűjtött összegecskét, most mikor odahagyta Nagy-Károly városát, hol eddig szolgált, kivette azt az ottani takarékpénztárból. Eljött városunkba szolgálatot keresni. A pénzt is magával hozta. Október 9. óta a nyugoti-soron tartózkodott. Egy bizonyos Szalókiné nevezetű asszonyságnál keresett és talált »kovártélyt«. A máminak még más vendégei is voltak. Őt faczer kocsis és két »fényvári hölgy«. A gyanutlan Lupin, ki mam-lasz oláh legény léttére, nem igen érti és beszéli a jó magyar nyelvet, igen jól találta magát e díszes, szemenszedett kompániában. Nagyban jártak körülte. Vonzódtak hozzá, mert megsejtették, hogy sok pénz van nála. Elhatározták, hogy meglopják. Hétfőn este leittatták. Lupinnak az »Aron levétől« virágos kedve támadt. Tánccra kerekedett, majd mikor neki melegedett, a drága bélést »lajbit« is lehajította magáról. Később elszenderült a jó fiu. Majoros Sándor, Vaja György és Tutkovics Mihály ezimborái csak ezt várták, mert a deli termetű és tetőtől talpig betyár Majoros, a banda feje, rögtön kiemelte a »lajblizsebéből« a tartalomdus »piros bugyellárist«. Zsákmányával kiosont a szobából és a gondos fiu a lopott összegből jó előre félre tett magának egy szép selymes ötvenest. Társai követtek, s hajnalutján elindultak a nagyerdőre osztozkodni. Megosztokodtak. Lopott kincseiknek azonban nem sokáig örvendezhettek. A bünt hamar követte a bűnhődés. Lupin ugyanis midőn ebredt mámorából, rögtön a rendőrséghez sietett panasztétel végett. A II. kerületi kapitányság derék fogalmazója Erdélyi István ur rögtön megindította a nyomozást. — Ugyes eljárásának volt is eredménye, mert rövid órák lefolyása alatt elfogták a tolvajokat. Majorosék tagadásban voltak. Esküdöztek égre s földre, hogy oly ártatlanok, mint a »ma született bárány!« Nem adtak hitelt szavaiknak, kikutatták ruháikat. Részint ingaljaikból, részint eszmaikból csakugyan sikerült is előkeríteni a lopott banknótákat. Minden visszakerült jogos gazdájához, ki örömeben szinte sirva fakadt. A három jó madaron kívül még letartóztatták Kovács János és Kovács Ferencz kocsistársait is, kik szinte részesei voltak a lopási tervnek. Egyelőre a királyi ügyészség börtönében lettek e jó madarak »biztos kovártélyt«.

*** Hajduvármegye közönségének** azon feliratát, melyben Pozsonyvármegyének felterjesztését pártolva, a ragály vagy annak gyanúja folytán kiirtott állatok kártalanítása tárgyában kérelmez: tegnap mutatta be a képviselőház elnöke.

*** Dohánytermelők figyelmébe.** A h.-szabolcsai pénzügyi szakasz által a köselyszegi pusztán lévő kincstári dohánytermelőknek birtokában létező dohánypórék felszámolása folyó évi október hó 20. és 21-én fog eszközöltetni. Debreczen, 1891. október 13-án. A mezőrendőr-kapitányság.

*** Harcz a vaddisznóval** Érdekes, majdnem életveszélyessé vált vadászkalandról veszünk hirt. Az eset színhelye: Illye biharmegyei község. Nagy ijedelmére az illyeieknek, egy hatalmas, dühös vaddisznó tört be szombat a faluba. A váratlan vendég, miután felriasztotta az egész falu kutyáit s megkergetett egy pár embert: meglegelve a vizitet — odahagyta a falut. Br. Wilburg Aladár, az ismeretes kitünő vadász, jó lövő, hallva Illye riadalmát, a helyszínére sietett, de már akkor a vad árkon-bokron tul volt. A báró kocsin ment a vad után, s mikor lövésre érte, beléküldött egy golyót. A vad föl sem vette a lövést, tovább ment s a báró még vagy huszszor sütötte rá fegyverét, össze-vissza sebezve az állatot, mely csak nem akart kidőlni, pedig már az egyik lába is el volt löve. Egy molnárlegény, hogy a vadat a báró felé fordítsa, elibement a megsebesült állatnak, de majdnem hogy rosszul járt, mert a vad letépette s hogy halálra nem marczangolta, az csak a bárónak köszönhető, a ki szerencsésen megadta az utolsó lövést a szívós állatnak. A megsebesült legényt dr. Balogh Elek nagyszalontai orvos vette gyógykezelés alá bevarva a megtépett ember sebeit.

*** Az új indexek.** Csáky Albin gr. közoktatásiügyi miniszter elrendelte, hogy az indexbe az illető egyetemi hallgató tulajdonos fényképe is belekerüljön és az egyetem pecsétjével elválaszthatlanul oda ragasztassék. Jancsi ur fölmegy jogásznak. A beiratkozással ráer szeptember 12-ig is. Tizenegyedikén este kellemesen »elszórakozik« úgy, hogy Jancsi ur helyett a beiratást 12-én Imre urfinak kell elvégezni. A rektor magnifikusnál a Jancsi ur indexébe Imre urfi teszi bele a saját fényképét és a sajátjába pedig Jancsi urét teszi ideiglenesen, nem remélvén, hogy a rektor magnifikus a fényképekre is kíváncsi lesz. A rektor ur azonban, mielőtt a fényképeket összehasonlitaná, lepecsételi. — Most Imre urfi fényképe van bent Jancsi ur indexében és viszont. Jancsi ur több megemberli magát (ne nyomja az ő lelkiismeretét, ha az a jó Imre gyerek károsodik) és tanul. Imre urfi ugyanezt ígéri. Jancsi urfi tanulásának meg is lesz az eredménye, ő tanul s le is fogja tenni a vizsgát és be is írják ezt Imre urfi indexébe, Imre urfi azonban csak szeptemberben készül vizsgálni stb. Azok az átkozott fényképek! E szerint a gvallér-becsület mellett, mely azt kívánja, hogy a Bukovay urak »kiálljanak«, a kártya-becsület mellett, mely azt követeli, hogy fizessenek, lesz index-becsület is, mely azt követeli, hogy tanuljanak. Még pedig egymásért, a mi még jobban kötelez.

*** Egyház.** A debreczeni ev. ref. egyház tanácsstermében 1891-ik évi okt. hó 15-ik napján d. u. 4 órákor rendkívüli iskolaszéki ülés tartatik. Tárgy: nevelőintézeti sürgős ügyek. Okvetlen megjelenés kéretik.

*** Hamis bukás miatt letartóztatott kereskedő.** Nagy feltűnést keltett a nagyváradai kereskedői körökben egy tekintélyes kereskedőnek, Schönberg Miksának letartóztatása. Schönbergnek nagy divatáru-üzlete volt, melynek czégét gyakran változtatta. Ugy lát-szik, már régóta letért az üzlet a szoliditás útjáról. Schönberg többször volt csődben, jelenleg apróbb tárgyakra árverést tartott az üzletben. A hitelezők rájöttek, hogy karukra van a dolog s az ő kérelmükre a törvényszék elrendelte Schönberg letartóztatását, mely meg is történt.

*** Zóna a vásártéri vasuton.** Folyó hónap 15-ik napjától kezdve az utazó közönség érdekéből szakaszjegy fog behozatni, hogy a kik fel uton szállnak fel, ne fizessenek egész díjat. Nevezetesen a Bika-szállótól mester utca végéig, vagy onnan a barom-vásárig, valamint visszafelé a szakaszjegy ára csak 6 kr. Az egész vonaljegy marad mint eddig 10 kr, mint szintén a nánási vasut állomásig ki, vagy onnan befelé az eddigi menetjegy marad 5 kr. Ezek szerint a kik csak mester utca végéig mennek, vagy onnan ki a barom vásá-

rig az
fizetni.

ablak-
kat me-
csipni
négy é-
gatva v-
Uj-utca-
logra. I-
lovagja-
nagy j-
mint al-
kapitula-
ren. Ha-
sik hel-
lakokat
v o l n
házi ur-
Nemezi-
pében
hadnagy-
baja ak-
bakát a
a közel-
helyeik-
egész »
volt mi-
csikorg-
miután
szigoru-
máskor
Mi pedi-
szabadu-
kik die-
rettege-
czán, m

*
gok s-
beszélő
az 1892-
távirda-
gépek é-
a nag-
miniszte-
körülm-
szállítá-
az idev-
vázlatol-
lában (1-
órák a
október
k a m a

*
dának
hervad-
de a re-
vetés m-
ha vete-
barazda-
nem is-
mert vé-
isten ál-
végezh-
magban-
neven
poétikus

az égen
kivenni.
1884-be-
jun. első
ke-fele-
tér viss-
két üst-
harmad-
1869-be-
novemb-
31-ig vo-
év alatt
pályafut-
földről é-
lyen fe-

*
iskolai,
egyesek
megható
telték m-
ratható
sét, hog-
lok, s ke-

rig az eddigi 10 kr díj helyett 6 krt fognak fizetni.

* **A pajkos diákok.** A Nagy-Uj-utczai ablak-betörések, általunk már eddigelé is sokat megénekelte hőseit elvégre sikerült megcsipni tegnap ejszaka a rendőrségnek és pedig négy éretlen diákcsocka személyében. Kurjongatva vonult a díszes karaván le — a Nagy-Uj-utczán, hogy hová, az nem tartozik a dologra. E pajkos koboldok, kiket mi az »éj lovagjai« hangzatos czímmel tiszteltünk meg, nagy jó kedvükben olyanokat kurjantottak, mint akár csak egy 6-szor egymásután bekapitulált »zupás« őrmester a — gyakorló-téren. Ha egyik kapun becsengettek, akkor a másik helyt meg — mint már irtuk is — az ablakokat ütötték be. Szóval jól mulattak — volt na ez este is a rendőrség és a békés házi urak tehetetlen dühén, ha a bosszuálló Nemezis — egy derék honvéd-főhadnagy képeben — le nem csapott volna közéjük. A főhadnagy ur ugyanis — előzőleg betörték az ő szobája ablakait is — lesbe állított pár markos bakát a kapualjába. Mikor a jó kedvű csapat a közelbe ért, a bakák előrohantak rejtek-helyeikből és lefűlelték a váratlan roham által egész »m e g i l l e t ő d ő t t e« urfiakat. Hiába volt minden rugdalódzás, káromkodás, fogcsikorgatás, bevitték őket a rendőrségre, hol miután nevüket feljegyezték, elbocsáttattak. A szigorú büntetés bizonyára elveszi kedvüket máskorra — ily izetlen csinyek művelésétől. Mi pedig örülünk rajta, hogy ily módon megszabadultunk az »éj« e szemtelen »lovagjaitól«, kik dicső eleményeik miatt már szinte oly rettegett hírnévre tettek szert a — Nagy-Uj-utczán, mint »Jack« a hasfelmetsző Londonban.

* **Távirdai- és távbeszélő-anyagok szállítása.** A m. kir. távirda- és távbeszélő hálózat kibővítése s átalakítása folytán az 1892. és 1893. évek folyamán szükséges távirda-építési anyagok, távirdai és távbeszélő gépek és felszerelési tárgyak szállítására nézve a nagyméltóságú kereskedelmiügyi m. kir. miniszter ur pályázatot hirdetett; — mely körülményre oly megjegyzéssel hivatik fel a szállításban résztvevni óhajtok figyelmé, hogy az idevonatkozó közelebbi feltételek és rajzvázlatok alóliat keressék és iparkamara hivatalában (n.-hatvan-utca 1445. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Debreczen, 1891 október 12. A kereskedelmi és iparkamara.

* **Szép őszi napok** járnak, de a gazdáknak nincs egészen javukra ez a mosolygó hervadás. Már régen itt van az őszi vetés ideje, de a rendkívüli szárazság megakadályozza a vetés munkáját. A mag a gabnában hever s ha vetettek is itt-ott, az is csirázás nélkül van a barazdában s a míg eső nem lesz, addig szádba nem is szökik. Ez még a kisebb baj volna, mert végre is csak lesz eső s ezzel megjő az isten áldása, amde addig a sok éger vízsen véghez nagy pusztítást a száraz földön heverő magban. Bizony a gazda közönség sokkal jobb neven venné a csendes lágú esőt, mint ezt a poétikus verőfényt.

* **Visszatért üstökösök.** Jelenleg az égen, távcső segítségével, két üstökös lehet kivenni. Az egyik a Wolf-féle üstökös, a melyet 1884-ben figyeltek meg először s a mely már jun. elseje óta ismét látható. A másik az Encke-féle üstökös, a mely minden 3-3 évben tér vissza; ezt már 1786-ban fedezték fel. E két üstökösön kívül a csillagászok még egy harmadikat is vártak. A Tempel-félet, a melyet 1869-ben fedeztek fel. A Tempel-üstökösöt 1869 november 27-fedezték fel s egészen december 31-ig volt látható. Ez az üstökös pályáját 5.4 év alatt futja be, de csak minden második pályafutása alatt jut abba a helyzetbe, hogy a földről észrevegyék, mert pályája nagyon mélyen fekszik.

* **Köszönet nyilvánítás** Egyházi, iskolai, városi, polgári és katonai hatóságok, egyesek és testületek helyből és vidékről oly meghatározó részvétellel s megindító küljelelkel tisztelték meg, általam soha eléggé meg nem siratható szeretett férjem koporsóját és temetését, hogy keserveim közepett is hálára gondolok, s kérem mindnyájokat, fogadják el a tanu-

sított gyöngéd figyelemért és szívből jött áldozatért nem muló hálás köszönetemet. Debreczen 1891. október 14. — Özv. R é v é s z Bálintné.

* **Majom-nyelv.** Mint Newyorkból jelentik, Garner tanár elmélete a majom-nyelvről egész iskolát teremtett. Az érdemes professzor ur a washingtoni állatkertben alapos tanulmányok tárgyává tette a majmok nyelvét. S rájött, hogy örömet, fájdalmat, félelmet, éhséget stb. stb. bizonyos halározottan megállapított hangokon tudatnak egymással. Fonograf segítségével megrögzítette e hangokat, hetek múltán a majmok előtt megszólaltatta az apparátust. A majmok minden hangot megértettek. Veszélytől óvó hangra elbujtak, örömet hangra elősiettek s azt hitték, hogy az apparátusban egy majom van elrejtve. Most az érdemes professzor ur példáján felbuzdult egy amerikai gazdag ember s 100,000 dollárt egy majom k e p e z ő i n t é z e t, i l l e t ő l e g m a j o m n e v e l d e létesítésére fordít. Czélja folytonos fejlesztés útján a majmot »szellemileg emelni«, s ily módon a fejlődési elméletben levő hézagot betöltve, kimutatni a fokozatos fejlődést az állatvilágtól az emberig. A hőbortos amerikai ur huszonöt »legintelligensebb-majmot« választ ki, tiszta ember lakáshoz hasonló hajlékban helyez el, párosít össze. Tökélyesbítés céljából csak a legelőkelőbb, legszelidebb, s legdisztingváltabb majmokat válogatja ki mindig, s reméli, hogy 20-30 év múlva már magas színvonalu »majom-arisztokráciával« boldogítja a világot.

8869.

1891.

HIRDETMÉNY.

A Hortobágy pusztának a Hortobágy folyón túli része 1891. november 1-től 1892. évi január végéig juhok legeltetésére téli legelőül kiadatik.

Olyan juh után, mely a folyó évben a Hortobágy pusztán legelő adóval volt megróva, a téli legelő-bér darabonként 10 krajczárban, minden más juh után pedig darabonként 15 krajczárban állapítatik meg.

Téli legelő-bér a városi alapítványi pénztárnál fizetendő le, a honnan nyerendő nyugtára az adószámvevőség hajtó czédulát ad.

Hajtó czédula nélkül hajtandó juhok tulajdonosai valamint azok is, kik a váltott mennyiségnél többet hajtának legeltetésre a legeltetési szabályrendelet értelmében büntetettek.

Videkről hajtandó juhok a hortobágyi állat-orvos által a miután megvizsgálandók addig küllegelőre nem bocsáthatók.

Legelő bérpénz felvételére csak is a városi alapítványi pénztári hivatal van feljogosítva.

Téli legelőre hajtandó mindennemű juh a máti biztosnál bejelentendő a hajtó czédula felmutatása mellett.

Debreczen 1891. Október 8.

457. 2—1.

A városi tanács.

526.

1891. v. k. sz.

Árverési hirdetemény.

A debreczeni királyi járásbírósnak 15305/1891. P. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Mayer Ferencz, debreczeni lakos részére Klimó Aurélné, debreczeni lakostól 4330 frt és 287 forint 40 kr tőke, ennek 1889. évi december hó 15-ik napjától számítandó 6% kamatai, és eddig összesen 134 frt 75 kr perköltség erejéig 1891. évi április hó 16. és 17-én bíróság lefoglalt és 1057 frtra becsült házibutorok-, szőnyegek-, könyvek-, edények- és ékszerekből álló ingóságok 1891. évi október hó 20-án, délelőtt 9 órakor kezdetét veendő és a Csige-kertben, 3602. sz. a., az ékszerek pedig az Alföldi takarékpénztárnál folytatólag megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is, el fognak adatni.

Debreczen, 1891. évi október hó 5.

Török Péter,
bírói kiküldött.

454. 1—1

TÖRVÉNYSZÉK

A becsület. Nemrég — amint mi is megirtuk — egy fővárosi hivatalnok állt párbaj vétsége miatt Fenyvessy Arnold bíró előtt. A bíró kiemelte a vádlott előtt, hogy mint hivatalnoknak nem lett volna szabad párbajra kelnie. Mire a vádlott azzal állott elő, hogy ő tartalékos hadnagy is s a katonai becsület parancsolta, hogy ügyét lovagias térre vigye. Fenyvessy bíró válaszában kijelenté, hogy ő nem ismer különbséget katonai és polgári becsület között, csak egy becsület van, és ez az egy é n i b e c s ű l e t. A bíró e kijelentését akkor az egész fővárosi sajtó osztatlan tetszéssel kísérte. De a mint a »N. P. J.« írja, nem osztotta a bíró e nézetét báró Fejérváry honvédelmi miniszter. Átiratot intézett az igazságügyminiszteriumhoz, hogy mikép nyilatkozhatik így egy bíró a katonai becsületről. Szilágyi igazságügyminiszter felrendelte a tárgyalás aktáit és megbízta Zsitvay törvényszéki elnököt, hogy Fenyvessy Arnold előtt rosszaságát fejezze ki a miatt, — mert az merle állítani, hogy nem ismer külön katonai becsületet, hanem csak egyet: az egyéni becsületet.

Irodalom és művészet.

A tud. akadémia második osztálya hétfőn délután Tóth Lőrincz elnöklete alatt felolvasó ülést tartott. S c h w a r t z Gyula r. tag olvasta fel »Tanulmányok a legújabbban felfedezett Athenaion politeia fölött« című értekezését. Az élénk tetszéssel fogadott értekezés után Jekelfalussy József lev. tag mutatta be dr. R á t h Z o l t á n egyetemi magántárnak ily című értekezését: »A föld-birtokos osztály hitelszükséglete és annak kielégítéséről.« Szerző igen alapos fejtegetések után azon eredményre jut, hogy hazai viszonyaink sürgősen megkívánják oly hitelintézet alkotását, mely az egész országra kiterjedő fiókhálózatával megfelelő módokat közt a kisbirtokosok hitelszükségletét is kielégíti.

CSARNOK.

„EZEREGY RÖGESZME“.

— Regény. —

Írta: **D u m a s S á n d o r.**Fordította: **P u b l i k E r n ő.**

(Folytatás.)

X.

L'Artifaille.

Az orvos hallgatott; lehet, hogy legyözve érezte magát, vagy ami sokkal valószínűbb, nem tartotta tanácsosnak, hogy bele kössön egy olyan emberbe, mint amilyen Lenoir volt. Az ő hallgatagsága szabad tért nyújtott a többiek véleményének, melyet Moulle abbé egy újabb esettel támogatni igyekezett.

— Mindez az én rendszerem mellett szól — mondta.

— És miben áll az ön rendszere? — kérdé az orvos, aki szinte el volt ragadtatva, hogy ismét oly emberrel vitatkozhatik, aki nem birt annyi gyakorlottsággal, mint Ledru avagy Lenoir.

— Hát ez a rendszer abban áll, hogy mi két láthatatlan világ között élünk, melyek közül az egyik a pokoli szellemek tanyája, a másik pedig a mennyi szellemek hona; már születésünk pillanatában két szellem, a jó és rossz szelleme foglal állást mellettünk, kísérve bennünket az utolsó perzig, sugalva szívünkbe jót és rosszat. Ekként válik aztán testünk vagy a démon, vagy a jó szellem áldozatává, így diadalmaskodott például a szegény Solange-nál a jó geniusz, mely a fiatal nő ajkain egy »Isten hozzád«-ban nyilatkozott meg Ledru ur előtt, vagy tovább menve, így von erőt a gonosz szellem a skót banditán és így jelentke-

zett a bíró előtt, hol a macska, hol az inas, hol pedig a csontváz alakjában. — Végre az utolsó esetre térve, így állt bosszút a monarchia jó anygala a hulla szentségtelenítőjén, s miként az Üdvözítő megjelent az alázatos előtt, feltárta egy temető őrnek a királyság jövődjé felépülését.

— Oh! abbé ur! — szolt az orvos — utóvégre is minden rendszer végeredményében a felfogás dolga.

— Nagyon természetes.

— De e felfogásnak, hogy alapos és meggyőző legyen, bizonyos tényeken kell állnia.

— Ami nálam nem hiányzik.

— Oly tényeket ért, nemde, melyeket valami bizalmas ember elmesélt?

— Oh! nem, ez saját magammal történt meg.

— Mondja el kedves abbé ur!

— Nagyon szívesen. — Én a Villers Coteretsi erdőségek közt fekvő Fleury falucskában születtem. Szüleimnek már én előttem öt gyermekök volt s szegény anyám még születésem előtt a szent szűznek ajánlott, s atyám fogadalmat tett, hogy a Notre Dame de Liessebe fog menni hálaimára. Szóval én papnak voltam szánva.

— Fájdalom, mielőtt még megszülettem volna, atyám meghalt, de anyám, aki roppant vallásos asszony volt, nem akart letenni a fogadalmáról, s mindjárt születésem után felöltöztetve engem tetőtől-talpig fehérbe, gyulog a Notre Dame de Liessebe ment.

— Ez a hely szerencsére mintegy 15—16 mértföldnyire volt Fleury falucskától, úgy, hogy három napi ut után érkezhett oda.

— Itt elvégezte az imát s a paptól egy ezüst érmet kapott, melyet nyakamba akasztott.

— Hála a kettős fogadalomnak, én ment voltam mindennemű gyermeki betegségektől, s mikor már elértem az eszes kort, nagy hajlamot éreztem a papi pályára.

— A Soissons-i szemináriumban végeztem tanulmányaimat, s 1780-ban pappá szenteltetem fel, s mint vikárius Etamps-ba küldtettem.

A szent szűz temploma Etampsban egyike legesodásabb remeke az architektúrának, mely magán hordja a középkor romantikusságát. — Erős Róbert vetette meg annak alapját, melyet csak a XII-ik században tetőztek be; én már mint gyermek, rendkívül nagy előszeretettel viseltem a templomok iránt.

— Most is azok a legholdogabb perczeim, melyeket a templomban eltölthetek. Nem mondom, hogy csupán a vallásos érzület volt az, ami engem oda vonzott, avagy olyasmi kedélyhangulat, melyet a madár ama jó érzetéhez lehetne hasonlítani, mit akkor érez, ha a légszivattyú gömbjéből újra visszanyeri szabad terét, a mérhetlen levegő-tengert. Én olyan jól éreztem magamat, ha a templom ajtajában egy oszlophoz támaszkodva, vagy egy sarkóra ráborulva, elálmodozhattam. Hol járt az eszem? Bizonyára nem theologiai kérdéseken, oh nem, hanem a jó és gonosz szellemek örök harcán, melyek az embert a bűneset óta szakadatlanul függésben tartják, azokon a hófehér ragyogó szárnyu angyalokon, az utálatos vörös képű démonokon, mik esthajnalban, mikor a lenyugvó nap sötét vörös fénye bepírosítja az ives ablakokat, támadnak fel. Egyszóval Notre-Dame volt az én tartózkodási helyem. Itt laktam, éltam és gondolkodtam.

— A kis paplak, melyet nekem adtak, legfelebb csak szálló helyem volt, ahol ettem és aludtam.

— Sokszor csak az éjjel, vagy a reggeli egy óra vetett haza a szeretett templomból.

— És ezt már mindenki tudta. Ha nem találtak meg a paplakban, úgy bizonyosan tudták, hogy nem lehetek máshol, mint a Notre-Dame-ban. — Itt kerestek fel, s itt meg is találtak.

E szentélybe, hol én a vallásban és költészetben voltam elmerülve, mi sem hatott be a külvilág zajából.

— Ez időben pedig igen nagy zajt vert fel egy ember, aki iránt mindenki, nagy és kicsi, pap és világi érdeklődéssel viseltetett. Ez az ember Cartouchesnek, vagy Poulaillersnek egy utódja, vagy tán inkább vetélytársa volt, ki vakmerő és hajmeresztő rablásaival Etamps egész környékét izgalomban tartotta. E rabló, ki főleg templom-rablásokban tünt ki, L'Artifaille volt.

— Rablásai iránt jelentékeny érdeklődést keltett fel az, hogy a felesége, ki az al-városban lakott, egyike volt legtöredelmesebb gyónóimnak. Ez a derék, jóraváló asszony, aki férje gaztettei miatt sok lelki gyötrelmet szenvedett, s aki Isten előtt felelősnek érezte magát, egész életét imádkozással töltötte el, azon reményben, hogy ez istenes cselekedete által férje bűnein enyhíteni fog.

— Az ellenben a szó szoros értelmében vett rabló volt, aki se Istentől, se ördögtől nem félt, egyike azoknak, kik azt hiszik el magukról, hogy ők hivatvák e földön a javak aránytalan szétosztásának gátat vetni, s hogy ők uttörői ama felekezethez, mely a közös javak megosztásának tanait hirdetni fogja.

— Husznál többször lett letartóztatva és bezárva, de mindannyiszor már a második vagy harmadik éjjelen üresen találták zárkáját, elannyira, hogy képességeiről lassanként babonás hírek kezdtek keringeni.

(Folyt. köv.)

Színház.

Tessék eligazodni! A szegedi színtársulat díszelőadással (Bánk bán) ünnepelte meg az aradi vértanúk emlékét. Érdekes a két szegedi lap referádája az előadásról. Először is az október 6-ikat ünneplő költemény elszavalásáról a függetlenségi Sz. Napló mélységesen hallgat, míg a kormányparti Sz. Híradó így ír: »Molnár László előjárójában elszavalta Gabányinak »13« című esimes alkalmi költeményét nagy tetszés, hatalmas taps között. Sz. N. Ha Bánk bánban mosolyognunk kell egyes jelenetekben, nem fogunk-e kacagni más komoly előadáson? Bosszankodni már úgy sem tudunk. Sz. H.: A tragédia tegnapi előadása egészbe veve nagyon jól sikerült. — Sz. N.: Molnár (Bánk) énekelt és sirt, hogy valósággal rejtélyé vált előttünk Katona e napnál világosabb alakja. — Sz. H.: Bánk Molnárnak ismert kitűnő szerepe. Igazán Magyarország nagyura állt előttünk, impozáns szép férfiaságának nemes erőteljével. Páthoszat helyes gazdálkodással fokozta a katasztrófáig, mely így megdöbbentő igazsággal hatott. — Sz. N.: Fenyéri (Tiborcz, 3-dik felvonásbeli) gyönyörű deklamációjával hosszantartó lelkes tapsot aratott. — Sz. N.: Réthey (Biberach) szalonalkításában megfélekedett arról, hogy tragédiában szerepel. Mezey (Michál) tulzott. — Sz. N.: A bér-lőkön kívül csak kevés közönség nézte és unatkozott a rettenetes lassu előadáson. — Sz. N.: Elegáns, nagy közönség, igazi díszelőadás.

Közgazdaság.

Trágyázás palával. Nagybánán a lány pala réteget hordják a szántó földekre trágya helyett s a gazdák úgy nyilatkoznak, hogy a gabona nemü e trágyától korábban terem, mint a közönséges trágyával való kövértetés után. A palát a Zazar folyó mentén egy parthól szekerenként 5 krért nyerik, a szállítás könnyű és így az új trágya nemet nap-nap után rendkívül hordják.

Fiume kivitele. A most megjelent áruforgalmi adatok szerint Fiuméből kivitetett ez évi július—szeptember hónapok folyamán 2050 mmáza buza, 98,826 mmáza liszt, 7065 mmáza árpa és 5045 mmáza bab. A kivitel jelentékenyen csökkent a múlt év hasonló időszakához képest, nevezetesen búzából 64.576 mmázásával. Lisztből 109,749 mmázával. Árpából 261,385 mmázásával, babból 8570 mmázásával. Repezből egyáltalában nem volt kivétel, holott tavaly július szeptemberben 78.213 mmázát vittek ki. Lisztkivitelünk a következő államok közt oszlik meg: Nagy-Britannia 49,125 mmáza, Franciaország 31,672 mmáza, Brazília 17,920 mmáza és Olaszország 100 mmáza.

Budapesti gabonatözsde. Október 13-án. Buza tavaszra 10.89 pénz 10.91, őszre 10.78 pénz, 10.80 áru. — Tengeri 1892 máj. — jun. 5.72 pénz, 5.73 áru. Zab tavaszra 6.15 pénz, 6.17 áru, őszre 6.05 pénz, 6.07 áru. — Káposztarepeze aug.—szept. 13.50 pénz, 13.60 áru.

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csaruk jelentése.

Október 12.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Öreg nehéz (páronként 300—400 kg-ron felüli sulyban) —, —, —, —. 2) Öreg közép (páronként 300—400 kg-sulyban) —, —, —, —. 3) Fialat nehéz (páronként 320 kg-ron felüli sulyban) 46.50—47.— 4) Fialat közép (páronként 251—320 kg-ron, sulyban 48.—48.50— 5) Fialat könnyű (páronként 250 kg-ig terjedő sulyban) 50.—50.50 II. Magyar szedett: 6) Nehéz (páronként 280 kg-ron felüli sulyban) —, —, —, —. 7) Közép (páronként 220—280 kg-ron, sulyban) —, —, —, —. 8) Könnyű (páronként 220 kg-ig terjedő sulyban) 49.—50.—. III. Szerbiai: 9) Nehéz (páronként 260 kg-ron felüli sulyban, 46.50—47.— 10) Közép (páronként 220—260 kg-ron, sulyban) 46.50—47.— 11) Könnyű (páronként 220 kg-ig terjedő sulyban) 47.—48.— Sertés létszám: október 10 napján volt készlet 133,136 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hizalni való sertés —, —, —, —, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtott 2815 drb.

Rizstermelés Csanádmegyében.

Nagy-Lak csanádmegyei mezővárosnak — mint írják — volt mintegy 150—280 holdnyi mocsaras területe, mely a városnak mi hasznót sem hajtott, minthogy rajta pár száz kéve nád és kákán kívül vadkaeca és bibicz tenyészett. E hasznavehetetlen területet mintegy három év előtt a megye jóváhagyásával egy budapesti kulturmérnök vette meg oly czélből, hogy — a szerinte alkalmas talajon — rizst termeljen. Az idejé termés úgy látszik jól bevált, mert kis holdanként átlag 10 mmáza rizst arattak, s ez mindenesetre fényes eredmény. Ha ugyanis a rizs kilóját 30 krért vesszük, akkor mmáza 300 frt, a mi, levonva a holdankinti kiadást, szép eredmény. Most a csanádmegyei püspök kopáncsi és lelei uradalmában akarják a rizstermelést megkísérteni egyelőre 300 holdon, melyet az építendő arad-csanádmegyei öntöző csatorna látna el kellő vízmennyiséggel.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**

Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő, és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

Kardos Lászlónál

CZEGLÉD-UTCZA

legjobb minőségű, mosható

gyapotflanelle nőiruhakelmék

beszövétt izléses mintázattal.

456.

1.

SZÖNYEGEK,

 függönyök, ágy- és asztal-terítők

nagy választékban

SZABÓ LAJOS FIAI
CZÉGNÉL.

401. 27.

Rickl József Zelmos
DEBRECZEN.

Ajánl friss töltésű ásványvizeket u. m. Bikszádi, Bártfai, Czigelkai, Csizi jod-Emsi Franzensbadi, **Gieshübli**, Gleichenbergi, Halli jod, Ivándai, Karlsbadi, Kissingeni, Rákóczy, Koritniczai, Krondorfi, Lipiki jod, Margit forrás, Marienbadi, **Mohai Ágnes** és **Stefánia** forrás, Parádi, Püllnai, Preblaui, Pynonth, aczél, **Screbenai** (Bosnia), **Guber** forrás. **Levico** és **Roncegnoi arsen** és vastartal-**muak**, Rohitschi, Selters, Salvator, Said-schitz, Szolyvai, Szulini és Budai keserű vizeket.

Továbbá: 105

Lenkencze, olajban tört mindenféle festékeket és mindennemű fűszerárukat
a legjutányosabb áron.

NŐI DIVAT TEREM.

Kunz József és Társa
czégnél
DEBRECZEN.

Van szerencsénk a n. é. hölgy közönség becses tudomására hozni, hogy a jelen

őszi és téli

évadra a

legujabb divatkelmék
dus választékban raktárra érkeztek,

melyekből kívánatra saját ujonnan berendezett divattermünkben

női öltözékeket

minden igényeknek megfelelően szakképzett erők által izlésteljesen és jutányosan állítatunk elő.

Vászon, kész fehérnemű és szőnyeg
446 **nagy raktárunk** —5

Menyasszonyi kelengyék

kiállításához teljes választékot nyújt.

NAGY KÉPES
ÁRJEGYZÉK
 ingyen és bérmentve.

STERBERG ÁRMIN
 Budapest, VII. Kerepesi-ut 36.
 Saját készítményű mindennemű
 VONOS-, VERŐS-, FA- és REZ FUVÓ-
 HANGSZEREK és azok alkatrészei.
 Mindennemű hangszerek és zenélő-
 művek javítása és hangolása
 szakszertű pontossággal eszközöltetik.

436 20-7

HARMONIKARÓL
külön árjegyzék
 kéréndő.

 JUTÁNYOS

szabott áron

kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI
 CZÉGNÉL:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK

Kasan, Flanell, Moldon,

Legujabb ruhadiszek,

FEKETE DIVATKELMÉK,

színes és fekete selymek,

Mosó velezek,

TÉLI HIMALAYA KENDŐK,

selyem- és haraszt-kendők,

Gyermek tricot-öltönyök,

Normal, gyapju és pamut

ALSÓ INGEK,

Ujjasok és nadrágok.

Téli harisnyák, keztük.

Az idén szép raktárt tartunk

BRASSÓI POSZTOKBAN,

Takarók és lópokróczokban.

401 30

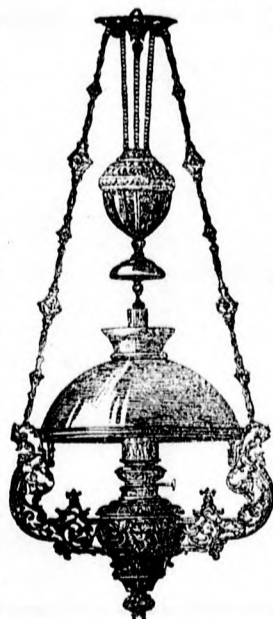
Kaszanyitzky Endre

ELŐBB 403 7

KUHINKA ISTVÁN K.

üveg-, porcellán-, lámpa- és háztartási-cikkek raktára

DEBRECZENBEN

ajánlja pontos kiszol-
gálat és gyári áruk
mellett az őszi és téli
idényre ujonnan érke-
zett és nagyválaszték-
kal berendezett

DITMÁR-
ÉS

Brünner-féle
a legjobbak elősmert
gyártmányu

SZALON-, FÜGGŐ-
ÉS

ASZTALI
petroleum lámpáit

s minden hozzátartozó
cikkek nagy raktárát.

Tisztelettel

Kaszanyitzky Endre.

képes árjegyzékek kívánatra bérmentve.

A „DEBRECEZEN” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG

(Nagy-uj utca 1702. sz. Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvállal mindenemű nyomtatványokat, u. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, bál- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket
kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat stb.
a legzölésesebb kivitelben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére czimzendők.

Uj vállalatunkat, hol északkeleti Magyarország legrégibb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECEZEN”,

a szintén elterjedt „DEBRECEZENI HIRADÓ” és a „JOGI HETILAP” is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába. —
Hirdetések a Debreczen cz. lapban a legjutányosabb árakon közölhetnek.

 Bírósági nyomtatványok készletben vannak.

Nyomatott a „Debreczeni nyomda részvény társaság” nyomdájában. 1891.